

Ето изведиждѣ като гарги кацнаха напръдѣ имѣ три млади момѣ. Зк. 65. Сложи напръдѣ му злато-то. (Положилъ передъ нѣмъ злато). Р. 37.

Напръденъ пр. усиѣщай: Това духъ-тъ на врѣмя-то ище отъ чловѣка за да бжде той напръденъ въ домашный си животъ и поминѣкъ. Л. Д. 1869 р. III.

Напръднина с. ж. прогрессъ.

Напръднѣ м. св. **Напръд(у)вамъ** м. дл. пойду, иду впередъ; преусѣбю, преусѣбваю, распространяюся: Пламѣкътъ раздухванъ отъ вѣтъра напредваше постоянно. Т. 274. На това растеніе трѣбва грижливо и трудно глѣданіе за да може то да напръдува. Л. Д. 1869 р. 143. Тамъ, дѣто нѣма сѣчувствіе и дѣто хората са грижатъ само за своята отхрана ви едно общественно предіриятие не може да напредне. З. 256. Който желае да напръдне нравственно, той трѣбва да зема и да прочита. Л. Д. 1871 р. 166. **Напръдване** с. с. движеніе впередъ: Гордій хороводецъ съ бързото си напръдване завъртыва и кривули на разни страни дружината си. Зк. 172.

Напръдъ **Напръди** нар. впередъ, впереди, прежде: У юнаци твой нѣ-млади братецъ, напръдъ иде, прѣденъ синджиръ вѣди. Д. 36, 17—18. Азѣ щѣ ида напреди, да ви приготва заере на сиво стадо голямо. М. 134. Азъ напредъ пари не давамъ, защо-то и мене никой не дава. Ст. 14. Старъ хаджи Димо напреди Со деветъ сина по него. М. 382. Тя си отиде на напръдъ безъ да ма чува, нито са обжрна да ма погледне. Л. Д. 1875 р. 135. Той се почуди повече *отнапръди* (больше *прежнѣ*). Х. I, 152. Най напръдъ прежде всего: Нимфѣтъ сложиха най напредъ една вечера. Т. 7. Най напръдъ той покори Вятичъ. Р. 33. За напръдъ напредни, а тамъ, въ будущемъ: За напредъ да се не собирамъ на пѣтъ съ такива другари, кои-то оставятъ приятели-тъ си въ нужда. Л. Д. 1876 р. 180. Туй лѣто иди, кярувай, За напредъ седи, почивай. Д. 22, 21—22.

Напръдѣкъ с. м. прогрессъ: Златните дворци и великите императори потребоха французското величіе за два мѣсеца и повърнаха човѣческиятъ напредокъ сто години назадъ. К. III, 151.

Напредѣ м. св. напряду: Баба ми напрела две вретена, си и клала на полица. М. 661. Дѣще царскійтъ синъ дѣмъ земли, ждѣ му напреди видно вартену съ преждѣ дѣсн ублече сичкъ-тъ войска. Ч. 252.

Напръженъ пр. прежній: За да се удостойшь за новы благодѣянія, трѣбва по-напръдъ да благодаришь за напръжны-ты. П. 18.

Напръждъ нар. сначала: Изнапръждъ еще трѣбува да ви кажѣ. Л. Д. 1874 р. 174.